

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle:

Hallituksen esitysluonnos laeiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Elävän musiikin alan edunvalvontajärjestö LiveFIN ry pyytää mahdollisuutta lausua tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta.

LiveFIN kannattaa EU:n digitaalisen koronatodistuksen (jäljempänä: koronapassi) käytön jatkamista niin kauan, kun toiminnan rajoittaminen on mahdollista.

Elävän musiikin ala on ollut voimakkaan sääntelyn alla tai jopa kokonaan toimintakiellossa koronapandemian ajan. Arvio koronakriisin aiheuttamista liikevaihdon menetyksistä kuluvana vuonna elävän musiikin vapaalla kentällä on noin 360 miljoonaa euroa eli noin 80 % koko vuoden liikevaihdosta. Pelkästään elävän musiikin yksityissektorilla toimivien rytmimusiikkifestivaalien, klubien, konserttisalien ja tanssilavojen osalta arvioidaan, että tänä vuonna jää toteutumatta 7,5 miljoonaa käyntiä musiikkitapahtumissa ja 31 000 elävän musiikin esitystä.¹ Menetykset eivät koske vain tapahtumajärjestäjiä, vaan ne kohdistuvat välillisesti koko laajaan musiikin ekosysteemiin – agentteihin, managereihin, alihankintaketjuun sekä musiikin tekijöihin ja esittäjiin.²

Koronapassi mahdollistaa musiikkitapahtumien järjestämisen ja elävän musiikin toiminnan jatkumisen tilanteessa, jossa alan näkymä ensi vuoteen on epäselvä ja viranomaisrajoitusten asettamisen aikajänne lyhyt ja ennakoimaton.

LiveFIN esittää, että rajoitusten välttämättömyyttä tulee arvioida erikseen ja rajoitukset tulee poistaa välittömästi, kun ne eivät ole enää välttämättömiä.

Huomioita lakiesitykseen:

58 i § EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallinen käyttö

Koronapassin käyttöönotossa on ollut joitakin käytännön haasteita mm. yleisötapahtumien ja ravintoloiden eritahtisesta sääntelystä johtuen. Monet elävän musiikin esityspaikat ovat myös anniskelualueita tai tilojen yhteydessä on erillinen anniskelualue. Rajoitusten yleisötilaisuuksia ja ravintoloita koskeva sääntelyn eritahtisuus paitsi hankaloittaa käytännön järjestelyjä, herättää myös epäselvyyttä musiikkitapahtumien kävijöissä ja heikentää kuluttajaluottamusta.

Epäselvyyttä aiheuttaa myös musiikkitapahtumien pääsylippujen korvausvelvollisuus. Tilanteessa, jossa koronapassin käyttö on vaihtoehto rajoituksille, mutta ei järjestäjälle pakollinen toimenpide, on epäselvää, tuleeko järjestäjän korvata ostetut pääsyliput osallistujille, jotka eivät voi tai halua esittää koronapassia tilaisuuteen saapuessa.

Elävän musiikin alan toiminnassa on haastavaa, että työnantajalla ei ole nykyinsäädännön puitteissa mahdollisuutta vaatia koronatodistusta työntekijöiltä. Elävän musiikin ala on työvoimavaltainen toimiala, jossa yleisö, esiintyjät ja työntekijät työskentelevät jatkuvasti läheisessä kontaktissa toistensa kanssa. Toimiala kärsii parhaillaan työvoimapulasta, jonka ennakoitaan pahenevan lähikuukausina, jos musiikkitapahtumien kysyntä ja tarjonta kasvaa. Elävän musiikin ala haluaa nostaa esille sen tosiseikan, että lainsäädäntö nykyisellään jättää epäselväksi, kuinka kaikkien musiikkitapahtumien osallistujien - myös työntekijöiden ja esiintyjien terveysturvallisuus tulisi taata.

LiveFIN katsoo, että koronatodistuksen edellyttäminen asiakkaalta kaikkina tilan tai toiminnan aukioloaikoina selkeyttää sen käytön periaatteita. Ravintoloiden ja yleisötapahtumien päällekkäisen, eritahtisen ja osittain ristiriitaisen lainsäädännön ongelma tulisi kuitenkin viimeistään nyt ratkaista. Myös rajoitusten ennakoimattomuus ja niistä aiheutuva tarpeettoman lyhyt aikajänne koronapassin käyttöönottoon vaikeuttaa elävän musiikin alan toimintaedellytyksiä oleellisesti.

¹ LiveFIN ry: Venueiden toimialatutkimus 2020 ja koronan vaikutus toimialaan 27.9.2021 <https://www.livefin.fi/wp-content/uploads/2021/09/Venueiden-toimialatutkimus-2020-ja-koronan-vaikutus-elavan-musiikin-alaan-LiveFIN-ry.pdf>

² Music Finlandin ja LiveFIN ry:n arviot musiikin tulonmenetyksistä 13.8.2021 https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/tapahtumarajoitukset-kasvattavat-musiikkialan-tulonmenetyksi%C3%A4?fbclid=IwAR289qvB1XUoursJAEe6HNiw40Y2xsUXsylvxEtPPoss2I9oIk7-4zyVP_s8

58 j § Oikeus käsitellä EU:n digitaalisen koronatodistuksen tietoja

Hankaluutta on aiheuttanut myös asiakkaan koronapassin tarkastaminen yksinomaan matkapuhelinsovelluksilla, joissa on Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen hyväksymä lukijaohjelmia. LiveFIN edellyttää, että tämä hyväksyntä myönnetään viipymättä myös niille tapahtuma-alan vakiintuneille alihankkijoille, jotka vastaavat tapahtumien lipunmyynneistä ja kulunvalvonnasta. Koronatodistuksen tarkastuksen sujuvuus on tärkeä toimintaedellytys erityisesti isojen yleisöjen musiikkitapahtumissa. Jo nyt kokemus osoittaa, että sisääntulossa esiintyy merkittäviä viiveitä siitä syystä, että koronatodistuksen tarkastamista voi suorittaa vain yksinomaan matkapuhelinsovellusten avulla.

Lisäksi haluamme kiinnittää huomiota seuraavaan:

Lakiesityksen mukaan koronatodistuksen käyttöönotto ja rajoituksista poikkeaminen ei ole mahdollista tilanteessa, jossa kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan. Tällaisessa tilanteessa valtiolla tulisi yksiselitteisesti olla korvausvelvollisuus toimitilojen sulun ja toiminnan estämisen aiheuttamista taloudellisista menetyksistä. LiveFIN edellyttää tämän korvausvelvollisuuden kirjaamista lakiin ja tuo esille sen tosiseikan, että alan tuen tarve jatkuu niin kauan, kun elävän musiikin elinkeinoa rajoitetaan.

Musiikkitapahtumien yleisöt ja esiintyjät ovat vahvasti myös kansainvälisiä, joten koronapassin käyttö tulee laajentaa myös muiden kuin EU:n hyväksymien koronatodistusten piiriin.

Lain esitetty voimassaoloaika (30.6.2022 asti) on toimialalle erityisen hankala. Suomen yli 300:sta rytmimusiikkifestivaalista valtaosa (84 %) järjestetään kesäkaudella eli kesäkuusta elokuun loppuun. Esitetyn lain voimassaoloaika vaikeuttaa toimialan toimintaedellytysten ennustettavuutta oleellisesti. Se myös asettaa festivaalitoimijat keskenään eriarvoiseen asemaan. Esitämme että tartuntatautilain voimassaolon jatkoa tarkastellaan uudelleen hyvissä ajoin ennen kesäkuun loppua. LiveFIN pitää erityisen tärkeänä sitä, että toiminnanharjoittajilla on mahdollisuus koronatodistuksen käyttöönottoon niin kauan, kun rajoituksia on mahdollista määrätä.

Tampereella 18.11.2021

Jenna Lahtinen
Toiminnanjohtaja
LiveFIN ry
+358 50 376 3767
jenna.lahtinen@livefin.fi